

УДК 338.242

ГАЗОТРАНСПОРТНА СИСТЕМА УКРАЇНИ ЯК СКЛАДОВА БЕЗПЕКИ НАЦІОНАЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА

Дорошкевич В.І.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара

Визначено сутність газотранспортної системи України як складової національної економічної безпеки. Установлено вплив геополітичних і економічних факторів на її функціонування. Проведено SWOT-аналіз ролі газотранспортної системи у національному господарстві. Встановлено її значення для економічної безпеки у контексті виконання Україною функцій транзиту за умов наявності альтернативних проектів постачання газу в інші країни.

Ключові слова: газотранспортна система, безпека, національне господарство, SWOT-аналіз, транзит.

Постановка проблеми. Головним завданням інтеграційних пріоритетів для України є досягнення збалансованого і стійкого розвитку на основі участі в світових економічних процесах, яке передбачає, поміж іншим, співпрацю в різних сферах, зокрема в енергетичній: енергопостачання, транзит, забезпечення енергетичної безпеки [1, с. 69]. Диверсифікацію джерел енергоресурсів нашої країни можна здійснити завдяки співпраці з різними країнами-експортерами, оскільки це послабить монопольне становище Росії на вітчизняному енергетичному ринку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання національної безпеки знаходяться у центрі уваги багатьох вчених Бикова О.В. робить акцент на тому, що енергетична політика України знаходиться під пильною увагою вітчизняних і зарубіжних економічних суб'єктів із огляду на залежність від російських енергетичних поставок, підвищення цін на енергоносії, високу енергоемність національної економіки [2, с. 7]. Солідарну позицію займають Кизим М.О., Салашенко Т.І., Борщ Л.М., які вважають, що проблема національної безпеки України полягає в зниженні енергетичної залежності України від прямих поставок газу з РФ [3, с. 39].

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Українська газотранспортна система (ГТС) відіграє важливу роль у транзиті природного газу до європейських країн. Тому питання ефективності роботи газотранспортної системи має стратегічне значення для розв'язання проблем енергетичної безпеки як України, так і країн Європейського Союзу [4, с. 13]. Зміцненню енергетичної безпеки України сприятиме видобуток нетрадиційних видів газу (сланцевий газ, метан вугільних родовищ, газ щільних колекторів) [5, с. 137]. Високо оцінюючи науковий доробок зазначених учених, слід визнати недостатню увагу до газотранспортної складової безпеки національного господарства.

Мета статті. Головною метою цієї роботи є удосконалення механізмів розвитку газотранспортної системи України як складової безпеки національного господарства.

Виклад основного матеріалу. Газотранспортна система (ГТС) України є єдиною організаційно-технічною виробничою структурою, що здійснює всі технологічні процеси, пов'язані з транспортуванням та зберіганням природного газу [6, с. 29]. Загрози енергетичній безпеці України пов'язані

з прийняттям Російською Федерацією рішень про будівництво обхідних магістральних газопроводів «Північний потік» (*Nord Stream*), «Ямал – Європа – 2» та «Південний потік» (*Southern Stream*). У цій ситуації виникає дилема між неможливістю відмови від російського газу та сумнівною реалізацією певних проектів, зокрема «Південного потоку» після введення російської армії до Криму, оскільки стає неможливим обійти транзитним газовим потоком українську територію [7, с. 73].

Введення в експлуатацію газопроводів «Північний потік» і «Південний потік» може призвести до зменшення обсягів транзиту російського газу через територію України за рахунок перерозподілу газових потоків. Також важливим для Євро-союзу є проекти розширення мережі підземних сховищ газу (ПСГ), зокрема, будівництво нових ПСГ у Польщі, країнах Балтії, Греції та Іспанії. Ці проекти також можуть негативно вплинути на функціонування української ГТС за рахунок зменшення поставок російського газу до Європи.

Плани ПАТ «Газпром» щодо транспортування газу в обхід України пов'язані з магістральними газопроводами «Південний потік», «Північний потік», «Блакитний потік-2», «Ямал-Європа», «Набукко», що знизить конкурентоспроможність ГТС нашої держави. Газопроводи «Північний Потік» і «Південний Потік», будівництво яких ініціювала Росія, являє собою альтернативні маршрути для російського газу і сприяють диверсифікації транспортних маршрутів в ЄС. Від будівництва «Південного потоку» Росія відмовилась.

Серед європейських країн у 2015 році Словаччина стала стратегічним партнером як з реверсу 10, так і з протидії реалізації проекту *Nord Stream-2*. Існує думка, що будівництво газопроводу *Nord Stream-2* є загрозою для ЄС, оскільки будівництво нових ниток газопроводу є альтернативою працюючого газопроводу, що пролягає через Україну і Словаччину і буде супроводжуватися зростанням цін на газ в Європі. Проблема надійності займає провідне місце в основних міжнародних документах – Європейській Енергетичній Хартії та Європейській Директиві щодо газу ЄС. Завданнями модернізації і реконструкції пріоритетних об'єктів ГТС України є: підтримка проектних параметрів основних транзитних газопроводів; підвищення надійності транспортування природного газу країнам-імпортерам; впровадження сучасних технологій та зменшення негативного впливу на довкілля.

Запровадження спільних проектів з ЄС дозволяє залишити контроль над національною ГТС, спрямовувати кошти на її модернізацію відповідно до європейських стандартів. Загрозою їх реалізації є нестабільна внутрішньополітична ситуація в країні та зовнішня агресія з боку РФ.

Існує певна дилема у виборі джерел запозичення внутрішнього та зовнішнього капіталу в національній ГТС. Поширеним способом залучення іноземного капіталу є їх передача у концесію. Але недосконалість законодавчої бази, виникнення великих ризиків невиконання зобов'язань з боку інвестора, поглиблення корупції, часткова втрата контролю на ГТС України робить її передачу у концесію недоцільною та створює загрозу економічній безпеці країни. Основним джерелом внутрішнього фінансування зазначеного проекту є акумулювання інвестицій на основі прибутку НАК «Нафтогаз» від рентної плати за транзит газу. Але навіть у цьому випадку існує ризик перехресного фінансування, коли компанія за рахунок прибуткових підприємств покриває збитки інших.

Одним із варіантів вирішення проблеми є створення позабюджетного цільового інвестиційного фонду модернізації та розвитку ГТС України, основними завданнями якого є: накопичення фінансових ресурсів як з боку держави, так і приватних інвесторів НАК «Нафтогаз» на засадах державно-приватного партнерства, принципів проектного фінансування, адресної підтримки, збереження контролю держави над важливим інфраструктурним об'єктом. Останніми роками у світовому газовому секторі відбулися суттєві зміни, передусім за рахунок виникнення ринку скрапленого природного газу, можливості диверсифікації його поставок в умовах глобалізації, розробки технології видобування нетрадиційних газів (сланцевого і вугільного) [8, с. 19].

Енергетична безпека країни визначає рівень конкурентоспроможності її економіки та національну безпеку, на неї впливають такі чинники: раціональність використання енергетичних ресурсів вітчизняними економічними суб'єктами, ефективність функціонування газотранспортної системи України, надійність її роботи, безперебійне функціонування основних об'єктів, енергомісткість національної промисловості, необхідність оновлення основних засобів господарюючими суб'єктами та їх амортизаційної політики [9, с. 43].

Функції оператора Єдиної газотранспортної системи України закріплюються за суб'єктом господарювання, засновником та власником якого може бути виключно держава, у тому числі через Публічне акціонерне товариство «Національна акціонерна компанія «Нафтогаз України».

Світовий досвід показує, що трубопровідні системи трансформуються в лінійно-інтегровані міжнародні суб'єкти господарювання і призначені для гармонізації інтересів всіх зацікавлених сторін: постачальників, транзитерів, споживачів та потенційних інвесторів [10, с. 201]. Управління ГТС України в контексті євроінтеграції необхідно розглядати як процес її реформування і модернізації, що відповідає міжнародним і правовим зобов'язанням держави.

Україна володіє потужною системою транспортування газу, яка являє собою інтегровану мережу газопроводів і відводів, пов'язаних між

собою технологічними трубопроводами [11, с. 81]. За допомогою української газотранспортної системи здійснюється постачання природного газу від газовидобувних регіонів Росії та Центральної Азії до країн Європи.

Більшість об'єктів газотранспортної системи України було створено у 60-70 роках минулого століття і належать до II та III покоління, є морально, фізично застарілими та істотно поступаються світовому рівню якості. Старіння газотранспортної системи вимагає збільшення капіталовкладень для її відновлення. На даний час ми спостерігаємо падіння їх темпів.

Газотранспортна система (ГТС) України є стратегічною складовою паливно-енергетичного комплексу держави, головним транзитним «коридором» у постачанні російського газу до європейських споживачів [12, с. 148]. Від ефективності її функціонування значною мірою залежить не лише рівень національної безпеки та добробуту, але й енергетична безпека країн ЄС. Разом із тим, критична залежність від імпорту природного газу, жорсткий конкурентний механізм міжнародних ринкових відносин у газовій сфері, економічна та політична нестабільність у державі, а також низка внутрішніх чинників вносять у виробничо-господарську діяльність вітчизняної ГТС елементи невизначеності та конфліктності, що призводить до виникнення ризикових ситуацій та робить процес управління українською газотранспортною системою важко детермінується і складно прогнозується.

Специфікою функціонування сучасної української газотранспортної системи є її фактично монопольна залежність від імпорту російського газу, оскільки укладення російсько-туркменської газової угоди на період до 2028 рр. та досягнення ПАТ «Газпром» домовленостей з Узбекистаном та Казахстаном щодо придбання вільних обсягів газу унеможливили в найближчій перспективі будь-яку диверсифікацію як шляхів, так і джерел трубопровідних надходжень природного газу в Україну. Відносини України та Росії в газовій сфері істотно залежать від політичної кон'юнктури обох країн, про що свідчать чисельні газові конфлікти, а також спроби побудови ПАТ «Газпром» магістральних газопроводів в обхід України. SWOT-аналіз конкурентної позиції України у сфері транспортування газу наведено у табл. 1.

Газотранспортна система ДК «Укртрансгаз» технологічно пов'язана із системами магістральних газопроводів сусідніх європейських країн – Росії, Білорусі, Польщі, Молдови, Словаччини, Угорщини та Румунії, а через них – з газовою мережею Західної та Центральної Європи. Отже, ГТС України є головною транзитною ланкою між найбільшими газовидобувними регіонами – Росією та Середньою Азією – і європейськими споживачами. В основу енергетичної політики ЄС закладено пріоритет підтримки виробників порівняно з транзитерами та диверсифікацію шляхів газопостачання, яка має за мету усунення будь-якої монополії на транзит, у тому числі української.

Обсяги модернізації об'єктів газотранспортної системи (ГТС) України переважно визначаються її технічним, технологічним станом та енергоємністю приводів, задіяних у режимі компресорних станцій [13, с. 313]. Останніми роками завантажен-

Таблиця 1

SWOT-аналіз конкурентної позиції України у сфері транспортування газу

Потенційні внутрішні переваги	Потенційні внутрішні недоліки
<ul style="list-style-type: none"> – наявність підземних сховищ газу України; – формування довгострокових страхових газових резервів на замовлення країн ЄС 	<ul style="list-style-type: none"> – низька ефективність державного регулювання енергетичного ринку, непрозорість функціонування його газової складової, відсутність стратегічної політики розвитку галузі; – високі втрати при транспортуванні природного газу, низька енергоефективність національної економіки, брак проектів щодо її оновлення; – напружена соціально-економічна ситуація в країні; – високий рівень зношеності компонентів ГТС; – відсутність СПГ-терміналів (Скrapлений (Зріджений) Природний Газ, англ. Liquefied Natural Gas)
Потенційні зовнішні можливості	Потенційні зовнішні загрози
<ul style="list-style-type: none"> – потужна система транзитних магістральних газопроводів, яка забезпечує значний обсяг експортних поставок російського газу до європейських споживачів; – значна довжина, потужність, велика кількість точок входу/виходу ГТС 	<ul style="list-style-type: none"> – ризик втрати обсягів ВВП в умовах критичної енергозалежності від зовнішніх джерел постачання газу; – істотна невизначеність зовнішнього середовища функціонування ГТС, що є передумовою виникнення ризику; – політизація ланцюга «постачальник-транзитер-споживач природного газу»; – енергетична політика ЄС, орієнтована на боротьбу з монополією транзитерів

Джерело: власна розробка

ня основних магістральних газопроводів значно впало. Крім того, ГТС України експлуатується в непроєктних режимах реверсних поставок газу. Основною проблемою забезпечення національної економічної безпеки є розбіжності інтересів між Російською Федерацією, Україною та Європейським Союзом. Вона призводить до загострення ситуації на дипломатичному рівні та обмеженого використання можливих потужностей мережі газопроводів [14, с. 169]. Посилений зовнішній тиск на ГТС викликаний як об'єктивними економічними причинами, так і політичними та соціальними впливами, що спричиняють зростання ризиків у діяльності підприємств цього сектору економіки [15, с. 54]. Підприємства газотранспортної системи (газотранспортні, газорозподільні та газозберігаючі) у зв'язку зі специфікою свого функціонування монополізовані. Це ускладнює розробку стратегічних механізмів управління ними.

Газотранспортна система України є основним елементом енергетичної безпеки країни, однією з переважачою складових національної економіки, яка забезпечує значну частку надходжень до держбюджету, сприяє підвищенню рівня життя населення України, одним із важелів інтеграції до міжконтинентальної системи газопроводів.

Синхронізація функціонування ГТС України і Європейської мережі операторів газотранспортних систем (*ENTSO-G – the European Network of Transmission System Operators for Gas*) є необхідним елементом як інтеграції газових ринків, так і енергетичної безпеки обох сторін. За умов синхронізації та збільшення потужностей українських підземних сховищ газу постає питання про адаптацію тарифної політики щодо зберігання газу, послуг з його закачування та відбору. Синхронізація ГТС з мережами *ENTSO-G* орієнтована переважно на реверсні поставки природного газу з ЄС, збільшення його власного видобутку, розподіл продукції на ринкових засадах, включаючи експорт. На європейському ринку поширюється підхід до ціноутворення на умовах спот, перехід від формульного підходу до торгівлі за конкурентними цінами. На тлі останніх подій, пов'язаних зі зростанням напруженості у відносинах України з Російською Федерацією, газовий

сектор, як одна з найбільш вразливих ланок національної економіки, що перебуває у стані тривалої кризи, отримав новий виклик у вигляді зовнішньої загрози енергетичній безпеці держави [16, с. 162]. За ситуації, що склалася, визначальна роль покладається на енергоефективність.

Як імпортери енергоносіїв, Україна та Євросоюз спільно зацікавлені в безпечному постачанні енергоресурсів та диверсифікації їх надходження. Україна є одним з важливих партнерів ЄС як великий транзитер енергоносіїв, особливо природного газу. Тому надійна робота української ГТС має для Євросоюзу стратегічне значення, а інтеграція енергетичного ринку України до європейського є особливим спільним пріоритетом [17, с. 18]. Необхідність створення і функціонування прозорого газового ринку потребує реформування НАК «Нафтогаз України», його перетворення в сучасну корпоративну бізнес-структуру з високою якістю управління. Воно передбачає виокремлення ГТС від НАК «Нафтогаз України» як самостійної юридичної особи, оскільки без фінансової та юридичної самостійності АТ «Укртрансгаз» не зможе досягти фінансової стабільності та залучити потрібні кошти інвесторів на модернізацію магістральних газопроводів і підземних сховищ газу.

Зміцненню економічної безпеки України сприятимуть такі заходи: розмежування діяльності з виробництва/видобутку та постачання природного газу та управління відповідними мережами; усунення стимулу для вертикально інтегрованих підприємств щодо дискримінації учасників ринку та потенційних інвесторів; вільний режим доступу до мереж для всіх користувачів; надання права вибору постачальника всім споживачам природного газу; незалежність та розширення кола повноважень національного регулятора енергетики.

Перед газовим сектором стоять такі завдання [18]: збільшення національного газовидобутку, зокрема нетрадиційного газу та видобутку на континентальному шельфі та у межах виключної (морської) економічної зони України; адаптація потужностей ГТС в умовах розвитку загальноєвропейського ринку природного газу.

**Формалізація блоків прийняття стратегічних рішень
щодо вибору стратегії модернізації та розвитку ГТС України**

Номер блоку	Формалізація блоків	Інструменти
1	пошук джерел забезпечення ГТС України необхідними фінансовими ресурсами	удосконалення системи управління оборотним капіталом, скорочення витрат на зберігання запасів у підземних сховищах газу; впровадження обґрунтованої амортизаційної політики; раціональне використання резервних фондів та бюджетних асигнувань; формування позабюджетного цільового інвестиційного фонду; удосконалення дивідендної політики; створення ефективного механізму управління інвестиційними ресурсами.
2	оптимізація фінансової структури системи	використання капіталу на основі критерію «доходності»; диверсифікація активів; впровадження економічно виваженої системи рентних платежів; раціоналізація співвідношення довгострокових і позикових джерел капіталу; логістичні принципи управління транзитними потоками; оцінка загроз економічній безпеці країни.
3	розробка стратегічного плану розвитку	реформування системи управління ГТС; інноваційні механізми розвитку; імплементація стандартів ЄС.

Джерело: побудовано за даними [21]

Дії Європейського енергетичного союзу спрямовані на обмеження експорту російського газу в європейські країни, що іноді суперечить інтересам як самої Європи, так і України [19, с. 92]. Слід наголосити на обмежувальному факторі, пов'язаними з тим, що країни, які претендують на членстві в європейському союзі, позбавляються можливості проводити свою незалежну енергетичну політику. Включення ГТС України в євроінтеграційний процес не привів країну до будь-яких позитивних результатів в частині надійності поставок газу із Російської Федерації для внутрішніх потреб і забезпечення транзиту в європейські країни. Будівництво «Турецького потоку» також напряму зачіпає інтереси України, оскільки негативно відбивається на використанні транзитного потенціалу країни і перспектив подальшої експлуатації ГТС.

Промисловість України висуває серйозні вимоги до паливно-енергетичного комплексу країни, які обмежує високий моральний і фізичний знос газо-перекачувального компресорного обладнання, брак фінансування для створення та модернізації нових енергоблоків [20, с. 101]. Задоволення потреб економічної безпеки держави потребує реалізації організаційно-технічних заходів, що дозволить підняти технічний і енергетичний рівень вітчизняної ГТС до сучасного світового науково-технічного рівня, забезпечити її конкурентоспроможність у стратегічному аспекті.

Механізм прийняття стратегічних рішень щодо вибору стратегії модернізації та розвитку ГТС України складається з трьох блоків (табл. 2).

Основними механізмами гарантування економічної безпеки держави у газотранспортній сфері є: пошук джерел забезпечення необхідними фінансовими ресурсами, оптимізація їх системи, розробка стратегічних планів розвитку. Вимогам

забезпечення економічної безпеки України відповідно до Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення ведення бізнесу та залучення інвестицій емітентами цінних паперів» № 2210-19 від 16.11.2017 року [22], було прийнято рішення про перейменування юридичної особи з Публічного акціонерного товариства «Укртрансгаз» на Акціонерне товариство «Укртрансгаз» [23]. Засновник Товариства – Національна акціонерна компанія «Нафтогаз України», яке є правонаступником майнових і немайнових прав і обов'язків Державної корпорації «Укртрансгаз». Зміцненню економічної безпеки України сприятиме впровадження нового Кодексу ГТС та, зокрема, перехід на добуве балансування газотранспортної системи, що матиме позитивний вплив для всіх добросовісних користувачів [24]. АТ «Укртрансгаз» реалізує проект автоматизації існуючої схеми привласнення недобросовісними користувачами газотранспортної системи технологічного природного газу, який необхідний для безперебійного та надійного функціонування ГТС України.

Висновки і пропозиції. Визначено сутність газотранспортної системи України як складової економічної безпеки з позицій ролі для господарюючих суб'єктів національного господарства та населення. Доведено вплив геополітичних і економічних факторів на енергетичну безпеку України. Проведення SWOT-аналізу дозволило дійти висновку, що зміцненню безпеки національного господарства сприятиме модернізація газотранспортної системи України, яка є основою безальтернативності проектів транзиту газу через територію нашої країни.

Перспективи подальших досліджень полягають у визначенні індикаторів економічної безпеки національного господарства.

Список літератури:

1. Дергачева В.В. Экономическая интеграция в контексте энергетической безопасности национальной экономики / В.В. Дергачева, Е.А. Кузнецова // Проблемы инновационно-инвестиционного развития. Серия: Экономика та менеджмент. – 2016. – № 9. – С. 62-72.
2. Быкова Е.В. Методология и мониторинг энергетической безопасности / Е.В. Быкова // Вісник Харківського національного технічного університету сільського господарства імені Петра Василенка. – 2016. – Вип. 176. – С. 6-7.
3. Кизим Н.А. Перспективы укрепления энергетической безопасности Украины путем развития нетрадиционной газодобычи / Н.А. Кизим, Т.И. Салашенко, Л.М. Борщ // Проблемы економіки. – 2016. – № 2. – С. 34-43.

4. Пятничко А.И. Основные направления совершенствования газотранспортной системы Украины / А.И. Пятничко, Т.К. Крушневич // Технические газы. – 2008. – № 3. – С. 9-14.
5. Циватый В.Г. Энергетическая дипломатия и безопасность: роль сланцевого газа в экономической политике Украины (институциональный аспект) / В.Г. Циватый // Науковий вісник Дипломатичної академії України. – 2016. – Вип. 23(3). – С. 131-143.
6. Клюнь А.М. Роль нормативних документів у забезпеченні надійного та безпечного функціонування газотранспортної системи України – історія сьогодення та напрямки реформування / А.М. Клюнь, М.О. Карпаш // Розвідка та розробка нафтових і газових родовищ. – 2017. – № 3. – С. 24-30.
7. Кільницький О. Энергетическая безопасность: вызовы внешние и внутренние / О. Кільницький // Энергосбережение. Энергетика. Энергоаудит. – 2014. – № 3. – С. 73.
8. Лещенко І.С. Перспективи газотранспортної системи України в контексті змін у світовому газовому секторі / І.С. Лещенко // Проблеми загальної енергетики. – 2011. – Вип. 2. – С. 17-24.
9. Федорович І.В. Сучасні проблеми реформування газотранспортної системи України / І.В. Федорович // Проблеми і перспективи розвитку підприємництва. – 2014. – № 2(2). – С. 41-45.
10. Струк Н.П. Особливості управління газотранспортною системою України в умовах євроінтеграції / Н.П. Струк // Науково-інформаційний вісник Івано-Франківського університету права імені Короля Данила Галицького. – 2014. – № 10. – С. 197-202.
11. Чернова О.Т. Газотранспортна системи України: модернізація та переоснащення / О.Т. Чернова // Науковий вісник Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу. – 2015. – № 1. – С. 77-82.
12. Семенютина Т. Газотранспортна система України: політичні ризики та енергобезпека держави / Т. Семенютина // Економічний аналіз. – 2012. – Т. 11(4). – С. 146-150.
13. Притула М. Оптимізаційні задачі модернізації газотранспортної системи / М. Притула // Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Комп'ютерні науки та інформаційні технології. – 2016. – № 843. – С. 308-316.
14. Матвієнко В.М. Геополітичне значення газотранспортної системи України / В.М. Матвієнко, Н.М. Матвієнко, В.Л. Єрьоменко // Економічна та соціальна географія. – 2012. – Вип. 64. – С. 166-172.
15. Загній О.Г. Сучасний стан та тенденції розвитку газотранспортної системи (ГТС) / О.Г. Загній // Формування ринкових відносин в Україні. – 2016. – № 9. – С. 52-57.
16. Матвієнко В.М. Газотранспортна система України в умовах зовнішньої загрози енергетичній безпеці держави / В.М. Матвієнко, В.Л. Єрьоменко // Економічна та соціальна географія. – 2014. – Вип. 1. – С. 159-164.
17. Загній О.Г. Третій енергетичний пакет ЄС, його вплив на реформування газотранспортної системи України / О.Г. Загній // Формування ринкових відносин в Україні. – 2015. – № 11. – С. 17-20.
18. Про схвалення Енергетичної стратегії України на період до 2035 року «Безпека, енергоефективність, конкурентоспроможність»: Розпорядження Кабінету міністрів України від 18 серпня 2017 р. № 605-р [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.kmu.gov.ua/ua/pras/250250456>.
19. Пириашвили Б.З. Возможности использования газотранспортной системы Украины в условиях ассоциации с Европейским Союзом / Б.З. Пириашвили, Б.П. Чиркин // Формування ринкових відносин в Україні. – 2015. – № 12. – С. 90-93.
20. Мілованов В. І. Основні напрямки підвищення якості та ефективності газотранспортної системи України / В.І. Мілованов, О.Л. Клебан // Збірник наукових праць Одеської державної академії технічного регулювання та якості. – 2017. – Вип. 1. – С. 99-103.
21. Кроленко О.Є. Механізм прийняття стратегічних рішень в аспекті вибору головної фінансової стратегії розвитку газотранспортної системи України / О.Є. Кроленко // Розвиток методів управління та господарювання на транспорті. – 2014. – Вип. 3. – С. 115-125.
22. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення ведення бізнесу та залучення інвестицій емітентами цінних паперів: Закон України від 16.11.2017 № 2210-VIII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2210-19>.
23. Акціонерне товариство «Укртрансгаз» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://utg.ua/utg/about-company/utg-today.html>.
24. Офіційна позиція АТ «Укртрансгаз» стосовно ситуації навколо впровадження нового Кодексу газотранспортної системи України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://utg.ua/utg/media/news/2018/07/oficiina-pozicia-at-ukrtransgaz-stosovno-situacii-navkolo-vprovadzhennya-novogo-kodeksu-gts.html>.

Дорошкевич В.И.

Днепропетровский национальный университет имени Олеся Гончара

ГАЗОТРАНСПОРТНАЯ СИСТЕМА УКРАИНЫ КАК СОСТАВЛЯЮЩАЯ БЕЗОПАСНОСТИ НАЦИОНАЛЬНОГО ХОЗЯЙСТВА

Аннотация

Определена сущность газотранспортной системы Украины как составляющей национальной экономической безопасности. Установлено влияние геополитических и экономических факторов на ее функционирование. Проведен SWOT-анализ роли газотранспортной системы в национальном хозяйстве. Установлено ее значение для экономической безопасности в контексте выполнения Украиной функций транзита при наличии альтернативных проектов поставки газа в другие страны.

Ключевые слова: газотранспортная система, безопасность, национальное хозяйство, SWOT-анализ, транзит.

Doroshkevych V.I.

Oles Honchar Dnipro National University

GAS TRANSPORTATION SYSTEM OF UKRAINE AS A COMPOSITION OF THE NATIONAL ECONOMY SECURITY

Summary

The essence of the gas transportation system of Ukraine as a component of national economic security is determined. The influence of geopolitical and economic factors on its functioning is established. SWOT-analysis of the role of the gas transportation system in the national economy. Its importance for economic security is established in the context of Ukraine's fulfillment of the functions of the transit in the presence of alternative gas supply projects to other countries.

Keywords: gas transportation system, security, national economy, SWOT-analysis, transit.